

freqüent: *cua d'ase*, *cua de cavall*, *cua d'anyell*, *la cua del dimoni*, *la cua de la paella*, necessiten generalment llur acompanyament amb *de-*, i el duen sempre els infinits noms de planta, o noms figurats d'objectes, del tipus de *cua de gat*, *cua de rabosa*, *cua-de-milà*, *cua de garsa*, *cua de jonc*, *mirar de cua d'ull*, etc.: gran freqüència que facilitava una acció dissimilatòria, que eliminà prematurament la dèbil vibrillant *kóða* abans que tingués temps d'esdevenir estable tornant-se sibilant.

En terres valencianes conviuen *cua* (*coa*) i *rabo* (en la consolidació del qual degué fer paper decisiu la influència castellana-aragonesa, però potser s'ha d'admetre que hi tingué part una herència mossàrab), i allà el radi semàntic de *coa* ha quedat, en virtut d'això, molt més restringit que en les altres terres catalanes. Es diu la *coa* del peix, la d'un vestit de dona,² d'un estel, d'un coet, una *coa* de gent; en els animals superiors hi pot haver *coa*, però és quan hi ha una part pelosa: *coa del cavall*, *de la rabosa*, i llavors es distingeix entre el *rabo* i la *coa*; se li talla la *coa* al cavall però no el *rabo*, que és carnut; els gats tenen *rabo*, no *coa* (cf. *rabo de gat/coa de cavall* noms d'herba a Tales), els gossos tenen *rabo* i no sempre un poc de *coa*; *coa* també la d'un animal inferior (cuc, sargantana, etc.); es diu el *rabo* de la paella, de l'escombra, etc. (no *coa*). Detalls precisats per un intelligent informe de l'amic J. G. M. (1956). No em torbaré més en detalls semàntics ja estudiats bé per *AlcM*, *DBal*, etc. Notem la gran fermesa de l'acc. 'trena' (que és general pertot però no tant com allà) a Mallorca: «n'ets guilant i bella jove / i tot quant dus t'està bé: / ja ho podrà esser llambriner / es fadrí qui podrà fer / capçal de sa teva cova!» (Moll, *Amoroses*, 3). *Kóves* 'bancaets, petites feixes' a la Vall de Gallinera (1963). *Tenir la cua de palla* per 'tenir un flac, la teulada de vidre' ja és vell, S. xv: «tu vas fugent, no ausas fer batalla: / por has de foch, la *coba* tens de palla / —», Arnau d'Erill (*BABL*, 212.8).

DERIV.: *Cuaranya* 'prolongació del terme d'un poble endins del d'un altre', especialment Moianès, Lluçanès, i de nou en el Maestr.: «a Rubís hi ha una *kuaráya* de terreny d'ací» (Oló, 1935), «el sot de la Cometa en una *c.* que fa el nostre terme en el camí de Sta. Coloma» (Collsuspina, 1936), «en diuen *kuaráya* de Casadessús, perquè el terme hi fa com una punta de rella» (La Nou de Berguedà, 1964); el terme de Canet lo Roig fa una *cuaranya* d'uns 5 km. de llarg per 2 d'ample, ficant-se fins al riu de la Sénia, entre el terme de Traiguera i el de Rossell (1961). Una mica diferent a Osona: «el nostre terme fa una *cuarella* dins del de St. Julià», Folgueroles (1935); *cuarany Vic* (*DAG.*). *Cuada* (pron. *kugáda*) a la Vall de Boí: *La Cugada del Campo*: punta de muntanya allargassada per dalt de les serres entre les valls de St. Nicolau i de Caldes (cota 2550 alt.). En el Maestrat també en diuen simplement una *kóa* (La Serratella, 1961; «la Coa dels Plans», Canet lo Roig, 1961).

Cuejar 'moure la cua (els animals)' [1695, Lacav.; 1803, Belv.]; *cuetejar* «sols lladoners en brasa rodant

hi cohetegen», *Atlántida*, 58; la dona --- *cuetejava* com un peix», NOLLER, *Papallona*, 113; alt-arag. *codear* (endevinalla: *en el monte verdea y en casa codea: las escobas de biúño*, Bielsa, 1965).

Cuereta [1803, Belv.] o *cuera* [id.] o *cueta* [1839, Lab.], «*cuereta* o *cusqüeta* 'Motacilla cinerea, Brisson'» (Serradell, *Sota Terra, Club Muntanyenc* 1, 129); «*coeta*: cauda tremula», OPou (*ThPu.*, 44); a Ribagorça *codeta* (Gavàs, 1965), cf. els noms landesos *kuderéjta*, *kudéjta*, *kudrískla*, *kudískla*, *kudíkə* (Millardet, *Atlas*, n.º 52); cf., sobre els noms romànics d'aquest moixó, MLWagner (*ZRPh.* LIV, 1934, 745-8), Rohlf's (*FsWarburg*, 1958, 629-54), i el treball més recent de Sanchis Guarner sobre els noms catalans.

Atès el fet que la primera forma documentada és *cueta* (*co-*), i que en el gascó landès li correspon *codeite*, no crec que sigui dimin. de *coa* sinó un compost CODA ACTA, de *agere caudam* 'moure la cua'; mentre que *cuereta*, land. *codereite*, pot ser CAUDA-ERECTA 'cua dreçada, cua tensa' (cf. el nom francès *hausse-queue*) i *cuera* resultarà d'un compromís entre els altres dos; *cuetina*, *cueto*, *cugumella* [princ. S. XIX] ross., en Tastu, *Noms d'Oiseaux* (Bibl. Mazarine, ms. 4512); «motacilla alba, fr. lavandière, hausse-queue», cat. *marllenga* (= ?); Hallig, *Die roman. Namen der Bachstelze*, 77 i 82; Rohlf's, *ASNSL* CLXV, 149; potser de CAUDA MOBILIS > *coamqela* i *cogomella* trivialitzant el sufix?

Cueta 'punta d'un corrent d'aigua desbordat' tort.: «jo era xiquet i xalava molt de veure com creixia lo riu, i avançava a la *coeta*, poquet a poquet per un carrer i atre carrer —», Vergés Paulí, *Espurnes* v, 74; «feix de sarments, deu dels quals feixos, nuats, fan un garbó», val. Sud (EValor, c. 1950); «plegava les sarments --- y feha d'elles manollets que dihen *cuhetes*», MGadea (*T. del Xè* III, 43). *Cuarri* eiv. «*cuerrins*: papellillos con que se hace la cola de las cometas» (PzCabrero). *Acuar*, Sta CoQ. 'posar a la cua d'una rècula': «aqueül dimoni de mula, cansada del camí, encara borneja: la primera jornada semblava una cabra --- la vam haver d'acuar y desacuar no sé quantes de vegades», JSegura (*A Estones Perdudes*, p. 26). *Cuada*. *Cualera*. *Cuar*. *Cuarenya*. *Cuassa*. *Cuat*.

Escuar 'deixar sense cua, tallar-la' [1660, DTo. «mutilo, trunco, obtrunco caudas»]: «acaminava cotet-cotet, sense fer soroll, i a l'obrir la porta... Mano meu, quina voladissa de pardals *ascoats*, fugint de la crema com si fossen rellampecs», tort., Vergés Paulí (*Espurnes* v, 16). Conten que un pastor, combatent els llops en va agafar un per la cua, i mentre la fera s'esforçava per fugir ell la hi tenia amb gran força, tot dient-li «Tornem-hi Gritet / que *řes no m fét!*» fins que el llop a còpia d'estrebades quedà *eskuát*, Claret de la Conca (1957); val. *descuar*: «pardals *descuats*», MGadea (*T. del Xè* II, 96).

CPT.: *Cuallarg* m. 'una de les menes d'ànec salvatge, com una perdiu' a les maresmes del Prat de Llobregat (1930); *cuallarga* 'cuereta (moixó)' Tor de Vall Ferrera (1932); *cobatxo* [*< coatxo mossàrab?*] 'nom d'un ocell', Urgell (JBXuriguera, *Margarit*, 41). Noms